

Maatilatalouden kehittämisrahasto

Viite Talousarvioasetus (254/2004) 66i §

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN KANNANOTTO MAATILATALOUDEN KEHITTÄMISRAHASTON VUODEN 2017 TILINPÄÄTÖKSESTÄ

Maa- ja metsätalousministeriön (ministeriö) tilinpäätöskannanotto perustuu ministeriön 22.3.2018 hyväksymään maatilatalouden kehittämisrahaston (Makera) vuoden 2017 tilinpäätökseen ja tilintarkastajan (Ryhmittymä BDO Auditor Oy/ BDO Oy) tilintarkastuskertomukseen. MMM esittää kannanottonaan viitekohdassa mainitun asetuksen perusteella Makeran vuoden 2017 tilinpäätökseen seuraavaa:

1. Arvio tuloksellisuuden kehityksestä ja asetettujen tavoitteiden toteutumisesta***a) Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tuki***

Vuonna 2017 Makeran varoin edistettiin maa- ja metsätalousministeriön eri politiikkasektoreiden tavoitteita pääpainon ollessa edelleen maatalouden investointien tukemisessa. Rahaston varoilla tuetaan myös maaseudun ja maaseutuelinkeinojen tutkimusta.

Makera osallistuu oman tehtävänalueensa mukaisesti pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelman kärkihankkeiden toteuttamiseen. Vuonna 2017 toiminta painottui erityisesti hallitusohjelman Suomalainen ruoantuotanto kannattavaksi, kauppatase ja sininen biotalous nousuun -kärkihanketta tukeviin toimiin, kuten investointien rahoitukseen sekä tutkimus- ja kehittämishankkeisiin.

b) Toiminnallinen tehokkuus

Rahasto hoiti hyvin säädösten mukaiset tehtävänsä sekä toteutti ministeriön Makeran toiminnalle asettamia toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteita. Lisäksi rahasto toteutti omalta osaltaan maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalle asettamia vaikuttavuustavoitteita. Ministeriö on vahvistanut 22.3.2018 rahaston tilinpäätöksen valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnan käsittelyn jälkeen.

c) Tuotokset ja laadunhallinta

Makeran tutkimushankevaroin rahoitettiin keväällä 2017 valmistunut tutkimus ”Maatalouden rakennekehitys ja investointitarve vuoteen 2030”. Tutkimuksen arvio mukaan maatalouden rakennekehitys jatkuu samansuuntaisena kuin tähänkin asti. Tilamäärän vähenemisen vuoksi tuotannosta poistuu kapasiteettia, jonka korvaamiseen tarvitaan investointeja. Investointiavustusten rooli on investointien toteutumisen kannalta hyvin keskeinen, sillä arvioiden mukaan, jopa kaksi kolmasosaa investoinneista jäisi tekemättä ilman tukea.

Tilinpäätöksessä esitetään maatalouden investointi- ja aloitustukien sekä tutkimuksien toteutuneet kappalemäärät, tiedot valtionvastuu- ja valtiontakaustoiminnasta sekä takaisinerinnöistä. Investointituen osalta esitetään Makerasta rahoitettujen tukikohteiden ja rahoituksen määrä. Makerasta rahoitettiin avustukset mm. salaojitukseen, eläinten hyvinvointia ja tuotantohygieniaa parantaviin investointeihin, kuivaamoinvestointeihin sekä lammas- ja vuohitalouden investointeihin. Kaikkiaan vuonna 2017 tehtiin 2094 myönnteistä maatalouden investointiavustuspäätöstä, joilla myönnettiin avustusta yhteensä noin

107,4 miljoonaa euroa. Myönteisistä avustuspäätöksistä 1 145 kappaletta koski Makerasta rahoitettavia kohteita, joihin myönnettiin avustusta yhteensä noin 21,2 miljoonaa euroa.

Makerasta myönnettiin valtiontakauksia noin 12,6 miljoonaa euroa myöntövaltuuden ollessa vuonna 2017 poikkeuksellisesti enintään 14 miljoonaa euroa Valtiontakauksen käyttö laajennettiin koskemaan myös energiainvestointeja. Laajennuksen ei arvioida muuttavan takauksiin liittyviä riskejä muihin vastaaviin jo valtiontakauksen piirissä oleviin tukikohteisiin nähden.

Lisäksi maatilojen lyhyen aikavälin maksuvalmiuden parantamiseksi myönnettiin valtiontakauksia 32,4 miljoonaa euroa 160 miljoonan euron myöntövaltuudesta. Vuonna 2017 valtiontakauksista ei aiheutunut tappioita. Makeran johtokunnan tulee seurata valtiontakauksista rahaston vastattavaksi jäävien menojen kehitystä.

d) Henkisten voimavarojen hallinta

Makeralla ei ole palkattua henkilökuntaa: tehtäviä hoidetaan Maaseutuvirastossa (Mavi), Valtiokonttorissa sekä maa- ja metsätalousministeriössä. Rahastoa koskevien tehtävien hoito on otettu huomioon Mavin henkilöstökehityksessä sekä toiminnassa. Vuonna 2017 Mavissa oli näihin tehtäviin käytetty tilinpäätöksen mukaan runsas 2 htv:tta. Ministeriössä Makeraan liittyviä tehtäviä hoidetaan ruokaosastolla. Päätöksiä Makeran varoista tehtiin ministeriössä, Mavissa sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa.

2. Tuloksellisuusraportoinnin perusteiden asianmukaisuus ja kehittämistarpeet

Rahaston tilintarkastusmuistion mukaan hallintoa on hoidettu sitä koskevien lakien, säädösten ja ohjeiden mukaisesti. Rahaston hajautetusta hallintomallista johtuen kirjanpidon täydellisyydestä (siitä, että kirjanpito sisältää kaikki tarkasteltavalle ajanjaksolle sisältyvät tapahtumat) on kuitenkin hankala varmistua. Lisäksi avoimien saatavien alaskirjaus on tehty kirjanpitoon prosenttimääräisillä, arvioon perustuvilla leikkauksilla saatavan syntyvuoden mukaisesti.

Hajautettuun hallintoon liittyvä riittävä sisäinen valvonta on huomioitava eri virastot ylittävissä prosesseissa ja niiden ohjeistuksessa.

3. Ministeriön esitys rahaston toimenpiteiksi tuloksellisuuden parantamiseksi

Rahaston toimintaa suunniteltaessa tulee ottaa huomioon pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelmassa tehdyt linjaukset ja maaseutuohjelman toimeenpanon aiheuttamat muutokset rahaston toimintaympäristöön.

Rahaston tulee kiinnittää erityistä huomiota sisäisen valvonnan kehittämiseen, rahaston kirjanpidon täydellisyyteen sekä keinoihin, jolla täydellisyydestä voidaan varmistua. Avoimien saatavien alaskirjauksessa nykyjärjestelmää tulisi pystyä kehittämään siten, että saatavakohtaiseen arvostamiseen voitaisiin siirtyä. Lisäksi on otettava huomioon Makeran tilintarkastajien tekemät muut huomiot.

Tilinpäätöksen luettavuutta ja yhtenäisyyttä käyttösuunnitelmaan nähden on kehitettävä. Lisäksi on varmistuttava tehtävien resursoinnista myös lomakausina.

4. Ministeriön omat toimenpiteet rahaston tuloksellisuuden parantamiseksi

Makera toteuttaa oman tehtävänalueensa mukaisesti pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelman kärkihankkeita ja niistä erityisesti Suomalainen ruoantuotanto kannattavaksi, kauppatase ja sininen biotalous nousuun -hanketta. Ministeriö seuraa näiden tavoitteiden toteutumista. Makeran tehtävät jakaantuvat säädösten perusteella maa- ja metsätalousministeriön, Mavin, Valtiokonttorin ja rahaston johtokunnan kesken. Rahaston hallinnon hajanaisuudesta johtuen ministeriö tulee kiinnittämään erityistä

huomiota rahaston kokonaisuuden hallintaan sekä tietojen täydellisyiden ja oikeellisuuden varmentamiseen liittyvien kontrollien tarpeeseen yhteistyössä Mavin kanssa.

Vuoden 2018 aikana viimeistellään yhdessä Mavin kanssa tarvittavat toimenpiteet, jotka mahdollistavat rahaston toiminnan häiriöttömän jatkumisen vuoden 2019 alusta lukien perustettavan Ruokaviraston yhteydessä.

Kansliapäällikkö

Jaana Husu-Kallio

Apulaisosastopäällikkö

Taina Aaltonen

TIEDOKSI Valtiovarainministeriö
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiokonttori
MMM osastot ja toimialat
MMM/HAKE/ohjaus- ja talousyksikkö
MMM/RO/yksiköt

